

povestea lui Orfeu și a iubitei sale Euridice și care „vorbește” în general despre dragoste și puterea acesteia de a crea (sau, în lipsă, distruge) armonia cosmică. Patru actori formează două cupluri de personaje: *Orfeu* (Adrian Ciglenean) și *Euridice* (Liliana Gavrilescu), *Hades* (Iulian Bălătescu) și *Persefona* (Dana Tapalagă). Ei se află tot timpul pe scenă. Primii doi întruchipează mitul fără cuvinte, doar din gesturi, priviri, mișcări, uneori leneșe, tandre, alteori bruște și agitate; ceilalți doi le susțin jocul, îi acompaniază – vorbesc despre dragoste recitând fragmente din scrierile lui Gellu Naum (*Zenobia*, *Cu sentimentele mele de pasăre*, *Heraclit*, *Copacul-animal*, *Nigredo*, *Secretele golului și ale plinului*, *Iubire imensă*, *Leul verde Pelican nesigur*, *Mult mai bine*, *Câteodată*, *Șarpele exploziv*), selectează – la vedere – cu ajutorul unui computer bucățile muzicale (compuse de Alexander Bălănescu). Te fură tentația de a urmări doar unul dintre planuri. Dacă te lași prins și te concentrezi asupra relației dintre personajul Danei Tapalagă și cel al lui Iulian Bălătescu, de exemplu, și asupra textelor lui Gellu Naum, sau asupra proiecțiilor grafice în sine, riști să scapi firul poveștii, să te pierzi în hățișul imaginilor și să nu mai recunoști întregul. Unitatea și armonizarea formelor de expresie folosite de Nona Ciobanu (regizoarea spectacolului) nu este punctul forte al reprezentației. Cheia în care aceasta ar putea fi „citită” este tocmai să nu încerci să o „citești”, ci să te lași purtat de imaginile care se construiesc în jurul lui Orfeu și al lui Euridice și le spun singure povestea. Sunt momente foarte frumoase, datorate interpretării celor doi actori – Liliana Gavrilescu și Adrian Ciglenean –, mobilității expresive ale mișcărilor celei dintâi, dar și forței unora dintre proiecțiile grafice. De pildă, jocul dragostei dintre Orfeu și Euridice este dublat de proiectarea în fundal, pe un panou, a fețelor celor doi care se descompun în fragmente mici, care apoi se combină din nou, recreând chipul unuia cu elemente împrumutate din înfățișarea celuilalt. De asemenea, trecerea lui Euridice în tărâmul morții (mușcată de un șarpe, conform istoriei mitice), în spatele panoului amintit mai sus, condusă și împinsă de un șarpe creat cu ajutorul graficii computerizate este un alt moment care emoționează și pe care îl reții. Și mai sunt încă multe astfel de exemple, dar *Orfeu sau cum să te dezbraci de pene* este un spectacol greu de povestit și nu tocmai ușor de urmărit, fiind construit prin asocieri neașteptate între cuvânt, imagine, muzică. Cine reușește să se prindă în jocul lor este câștigat, cine nu...

Studioul Toaca în parteneriat cu Teatrul Foarte Mic – Orfeu sau cum să te dezbraci de pene. Concept și regie: Nona Ciobanu. Texte de Gellu Naum. Muzica: Alexander Bălănescu. Light design, proiecții, grafică: Iulian Bălătescu. Costume: Adeline Pater. Păpuși și măști: Liliana Gavrilescu, Viorel Pater. În distribuție: Dana Tapalagă, Liliana Gavrilescu, Adrian Ciglenean, Iulian Bălătescu. Data premierei: 15 aprilie 2005.

Râsul cui?

La Teatrul de Comedie te aștepti cel mai adesea să asisti la o comedie. În ce măsură putem acum, după 15 ani, să privim zâmbind (și o spun cu indulgență) în urmă, la acea „epocă” presupus trecută, este discutabil. Cu atât

Tamara BUCIUCEANU-BOTEZ

mai mult cu cât subiectul piesei *Nepotu'* ne aruncă în trecut de pe pozițiile prezentului, unul plin de „foști“ care dacă nu sunt la Senat, „înseamnă că au murit“ după cum afirmă unul dintre personaje. Din păcate, realitatea cotidiană, comentată de toate mijloacele mass-media, nu infirmă întru totul acest fapt. Aducerea lui în discuție într-un spectacol de teatru, arătarea cu degetul a unor fețe ale vieții noastre, rămase hâde, nu-i poate amuza nici măcar pe cei (sau mai ales pe cei) care au crescut sau s-au maturizat în noua „epocă“, cea postcomunistă. Și totuși... Poate tocmai la teatru cei aflați în sala de spectacol au ocazia să privească oarecum detașat și cu ironie ridiculizarea acestor aspecte, care altfel, comentate – în presă, la televiziune – sau nu, dar care circulă la nivel de „zvon“ public, nu pot decât să le provoace grimasa unui surâs. Poate tocmai la teatru amintirile dureroase sau realitățile triste, tratate cu mijloacele artei, reușesc să smulgă spectatorilor un zâmbet.

Personajul central al piesei *Nepotu'* nu este cel care îi dă titlul, ci mătușa acestuia, „mama“ care l-a înfiat și crescut. Fosta activistă, Floarea Plătici, trăiește acum într-o casă retrocedată, își inundă în mod intenționat vecinii, respectiv, pe proprietara clădirii, își păstrează încă, bine puse într-un sertar, celebrele „cocuri“ (de vizită, de congres etc.) pentru că nu se știe... poate va mai avea nevoie de ele, poartă discuții telefonice, cu un alt „fost“, raportându-i în continuare date false și umflate din economie doar pentru a-i întreține iluzia. Textul lui Adrian Lustig, fără pretenții, spune lucrurilor pe nume, simplu și firesc, îi oferă Tamarei Buciuceanu un moment de recital, fiind construit parcă anume pentru ea. Acele scene care șchioapătă pe alocuri, din cauza construcției dramatice, sunt copleșite de hazul și talentul unei actrițe plină de temperament, care a știut să dozeze însă jocul stărilor „reale“ ale personajului său, dar și ale celor „jucate“ de Floarea Plătici. Decorul semnat de Anca Marcu invită publicul în apartamentul tovarășei Plătici, unde este așteptat nepotul acesteia, „fiul“ fugit în America imediat după '89, acuzat de „mamă“ că nu a fost capabil să înțeleagă beneficiile pe care i le-ar fi adus „regimul“. La întoarcere, bolnav de SIDA, descoperă în țară o lume plină de „foști“. Nu e o surpriză și, oricum, îl interesează prea puțin. Șerban Pavlu (care și-a convins publicul de maturitatea sa artistică în spectacolele de la Teatrul „Bulandra“, de la ACT și Green Hours) pe de o parte și Tamara Buciuceanu pe de alta prezintă scenic două existențe asumate, cu libertățile lor diferit înțelese de fiecare. Nici unul dintre protagoniști nu-și face de fapt vreun proces de conștiință. Nici spectacolul, construit pe schema comediei de Horațiu Mălăele, nu încearcă un proces al epocii „foștilor“ sau al zilelor noastre, poate tocmai de aceea mai stârnește hohote de râs. Cu toate acestea, cel mai adesea, râsul nu este unul plin, degajat, ci din contră unul crispat. Pentru că, deși nu face o analiză tranșantă, *Nepotu'* ne arată că nu este ușor nici să rostești doar, zâmbind, adevăruri dureroase. Și, totuși, *Nepotu'* ne invită să râdem. Dar e râsul cui?

Teatrul de Comedie – *Nepotu'* de Adrian Lustig. Regia: Horațiu Mălăele. Decorul: Anca Marcu. Costumele: Adriana Popa. Comentariul muzical: George Marcu. În distribuție: Tamara Buciuceanu-Botez și Șerban Pavlu. Coproducător: Fundația „Teatru Contemporan“.